ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਕਥਾ

ਚੋਰ ਦੀ ਦਾਸਤਾਂ

ਵਿਜੇਦਾਨ ਦੇਥਾ
ਅਨੁ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ

ਆਦਮੀ ਦੇ ਗੁਣਾ ਦੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦ ਪਛਾਣ ਹੋਵੇ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਵੇਂ ਪਛਾਣ ਹੋਵੇ, ਪਛਾਣ ਕਰੇ ਕੌਣ? ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਭੇਖ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭੇਖ ਅੱਗੇ ਲੋਕ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੈਰ ਛੂੰਹਦੇ ਹਨ। ਭੇਖ ਵਿੱਚ ਸਭ ਬੁਰਾਈਆਂ ਲੁਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਭੇਖ ਆਦਮੀ ਦੇ ਗੁਣਾ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸਬੂਤ ਕਿ ਦੇਖਣ ਸਾਰ ਅਨਪੜ੍ਹ ਵੀ ਪਛਾਣ ਲਏ। ਅਕਸਰ ਜਾਹਿਲ, ਵਿਹਲੜ, ਨਿਕੰਮੇ ਬੰਦੇ ਭਗਵਾਂ ਭੇਖ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਭੀਖ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਭੇਖ ਸਦਕਾ ਠੱਗੀ ਮਾਰਨੀ ਸੌਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸੌਖੀ ਕਮਾਈ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਬਿਨਾਂ ਪੈਸੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਪਾਰ। ਜਦ ਤੱਕ ਭੇਖ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਬਰਕਤ ਹੀ ਬਰਕਤ। ਭੇਖ ਦੀ ਓਟ ਵਿੱਚ ਲੁਚੇ ਲਫੰਗੇ ਬੈਠੇ-ਬੈਠੇ ਖ਼ੂਬ ਕਮਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਐਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤ ਦੇ ਮਾਰੇ ਲੋਕ ਵੀ ਭੇਖ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੁਖਿਆਰਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਭੇਖ ਸੁੱਖ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਛਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਥਾਂ ਦੇ ਸੂਖ਼ਮ ਜਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਲਝੇ ਕਈ ਬੰਦੇ ਭੇਖ ਬਹਾਨੇ ਧਰਮ ਦੀ ਲਕੀਰ ਕੁਟਦੇ ਹਨ! ਇਸ ਕਰਕੇ ਦਵਾਈ ਦੀ ਬੰਦ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗੰਜੀ ਖੋਪੜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ। ਸਹੀ ਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਖ ਨਾਲ ਸੰਤੋਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਧੂਣੀ ਧੁਖਾ ਦਿੱਤੀ। ਨਾਲ ਹੱਟੇ ਕੱਟੇ ਮੁਸਟੰਡਿਆਂ ਦੀ ਟੋਲੀ। ਅਨਪੜ੍ਹ, ਮੂਰਖ, ਬੇਸਮਝ ਲੋਕ ਤੇ ਫਿਰ ਭਗਵਾਨ, ਆਤਮਾ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਮੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਜਾਹਲ ਭੀੜ ਠੱਗਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲੇਗੀ? ਬਗੈਰ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਜਿਹੜੇ ਚਰਨਾ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਨਿਵਾ ਦੇਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੰਨਣ ਵਾਸਤੇ ਵਧੀਕ ਅਕਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਹਿਲਾ ਕੇ ਪਤੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾ ਬਥੇਰਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਨੇੜੇ ਨਾ ਆਉ, ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ? ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਭੇਖਧਾਰੀ ਮਹਾਤਮਾ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਚਸਕਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਇੱਥੇ ਆ ਆ ਕੇ ਸਮਾਂ ਖ਼ਰਾਬ ਨਾ ਕਰੋ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਲੋਕ ਸਗੋਂ ਵੱਧ ਆਉਂਦੇ। ਬਥੇਰਾ ਆਖਦਾ ਮੇਰੇ ਚੇਲੇ ਨਾ ਬਣੋ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਸਦੇ ਆਸਣ ਅੱਗੇ ਚੇਲੇ ਬਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ।

ਉਹ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਹਿੰਦਾ- ਭਲੇ ਮਾਣਸੋ ਮੈਂ ਕੋਈ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਭੇਖ ਦਾ ਰੰਗ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗ ਬੱਸ, ਸਹੀ ਮੰਨੋ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਰਮਤਾ ਜੋਗੀ ਹਾਂ, ਪੈਰ ਚੱਕਰ ਹੈ, ਥਾਂ ਥਾਂ ਭਟਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰੋ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਰਨ ਦਿਉ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨੀਂ ਪਾਉਂਦਾ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਕਿਉਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋ?

ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਤੇ ਮੰਨ ਜਾਣ, ਫਿਰ ਭਗਤ ਕਾਹਦੇ ਹੋਏ! ਅਜਿਹੇ ਪੂਜਨੀਕ ਮਹਾਤਮਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ! ਚੇਲੇ ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂਤਾ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇੱਕ ਜਾਂਦਾ, ਇੱਕੀ ਆਉਂਦੇ। ਇਸ ਮਹਾਤਮਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੁਣ ਹੋਰ ਵੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਚੇਲਾ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਛੁਡਵਾਉਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਵਤਾਊਂ ਖਾਣਾ ਛੱਡਿਆ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਗੰਢੇ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਤੋਰੀ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੱਦੂ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੱਕੜੀ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਦੁੱਧ, ਦਹੀਂ, ਅੰਬਚੂਰ ਦਾ ਪਰਹੇਜ਼ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਅੱਗੋਂ ਤੋਂ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਖਾਊਂਗਾ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਮਕ ਛੱਡਿਆ

ਕਿਸੇ ਨੇ ਮਿੱਠਾ ਪਰ ਤਮਾਕੂ, ਭੰਗ, ਗਾਂਜਾ, ਅਫੀਮ ਅਤੇ ਦਾਰੂ ਮੀਟ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਘੱਟ ਸਨ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ।

ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਮਵਰ ਚੋਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ, ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਸੌਂਦਾ। ਚੇਲੇ ਮੁੰਨਣ ਦਾ ਰੌਲਾ ਰੱਪਾ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀੜੀਆਂ ਲੜਨ ਲੱਗੀਆਂ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਲੇਟਿਆਂ ਲੇਟਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿ ਮਹਾਤਮਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਗਲ ਮੇਲਾ ਕਰੀਏ। ਅੱਖਾਂ ਮਸਲਦਾ ਮਸਲਦਾ ਦੁਪਹਿਰੇ ਉਠਿਆ, ਸਿੱਧਾ ਮਹਾਤਮਾ ਦੇ ਆਸਣ ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਚੇਲਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਘੱਟ ਸੀ। ਮਹਾਤਮਾ ਦੇ ਚਰਨ ਛੂਹੇ, ਬੋਲਿਆ– ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਚੇਲਾ ਥਾਪ ਲਉ।

ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ– ਮੇਰਾ ਅਸੂਲ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ। ਕੁਝ ਛੱਡਣ ਦੇ ਵਚਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੇਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ।

-ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਬਣਾਉਣਾ ਛੱਡਾਂ ਤਾਂ ਚੇਲਾ ਬਣਾ ਲਉਗੇ?

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਚੇਲੇ ਮੁੰਨੇ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸਿਰ ਫਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਟੱਕਰਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਿਰ ਉੱਪਰ ਜੁੱਤਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਘੱਟ ਚਲਾਕ ਸੀ? ਜੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਐਰੇ ਗੈਰੇ ਮਾਤ ਦੇ ਗਏ ਫਿਰ ਤਾਂ ਗਏ ਸਮਝੋ। ਆਪਾ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਪਲ ਮੁਸਕਾਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ– ਬੇਟੇ ਫੇਰ ਤੈਨੂੰ ਚੇਲਾ ਬਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਕੀ?

ਮੇਰੀ ਲੋੜ ਕੀ ਹੈ ਉਹ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਛੱਡੀ ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਛੱਡਦਾ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੀ– ਕਦੀ ਰਾਣੀ ਦੀ ਸੇਜ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਸੋਵਾਂਗਾ, ਦੂਜੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਥਾਲ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਖਾਊਂਗਾ, ਤੀਜੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਹੌਦੇ ਉੱਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਹਾਥੀ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ ਤੇ ਚੌਥੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ, ਇਸ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਰਾਜਗੱਦੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾਂਗਾ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਚੇਲਾ ਮੁੰਨ ਲਵੋ!

ਮਹਾਤਮਾ ਜਲ ਭੁੱਜ ਕੇ ਰਾਖ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਦਾ? ਮਾਰਖੰਡਾਹੀ ਤੋਂ ਮਾਰਖੰਡਾਹੀ ਮੱਝ ਵੀ ਪੁਚਕਾਰਨ ਨਾਲ ਕਿੱਲੇ ਉੱਤੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਬੰਦਾ ਵੀ ਤਾਂ ਮੱਝ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ! ਇਸਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣਾ ਪਏਗਾ। ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਈ ਨੁਕਸਾਨ! ਨਾ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਬੋਲਿਆ– ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਚੇਲਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਟੱਕਰਿਆ। ਤੇਰਾ ਗੁਰੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਵੀ ਮਾਣ ਵਧੇਗਾ। ਚਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੂੰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਛੱਡੀਆਂ, ਇੱਕ ਮੇਰੇ ਕਹੇ ਤੇ ਵੀ ਛੱਡ।

-ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਫਰਮਾਉ, ਛੱਡਾਂਗਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਹੁਕਮ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਛੱਡ ਦਿਆਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਨਾ ਮਰਾਂ!

ਇਹ ਚੇਲਾ ਤਾਂ ਅਜਬ! ਮਹਾਤਮਾ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਪਰ ਤਿਉੜੀਆਂ ਉਭਰ ਆਈਆਂ। ਗੁੱਸਾ ਤਾਂ ਏਨਾ ਆਇਆ ਜੀ ਕੀਤਾ ਚੰਡਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਣ ਛੱਡਣ ਲਈ ਆਖ ਹੀ ਦਿਆਂ, ਪਰ ਲੋਕ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ। ਅਜੇ ਠੱਗੀ ਚਲਦੀ ਰੱਖਣੀ ਹੈ। ਅਜੇ ਭੋਗਿਆ ਹੈ ਵੀ ਕੀ? ਧੂਣੀ ਤਪਾਈ ਹੈ ਬਸ। ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਛੁਡਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਹੈਂਕੜ ਜਾਂਦੀ ਰਹੇ? ਏਨੇ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨਿਆਸ ਲਏ ਨੂੰ, ਕਈ ਮਹਾਤਮਾ ਦੇਖੇ, ਝੂਠ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। ਫਿਰ ਵਿਚਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਹਟ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਝੂਠ ਛੱਡਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰੇਗਾ ਨਹੀਂ,

ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਤੋਬਾ ਹੋ ਜਾਏਗੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਹੀ। ਸਾਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ– ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਚਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰ ਲਵੇਂ ਤਾਂ ਸੋਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਗੰਧੀ ਆਉਣ ਲੱਗੇ।

ਇਹ ਪੱਠਾ ਚੋਰ ਏਨਾ ਸਖ਼ਤ ਜਾਨ ਕਿ ਬੋਲਿਆ– ਸੋਨੇ ਵਿਚੋਂ ਸੁਗੰਧੀ ਨਿਕਲੇ ਕਿ ਨਾ, ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣੋ ਪਰ ਅੱਜ ਸਹੁੰ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਾਂਗਾ ਕਦੀ।

-ਦੇਖ ਝੂਠ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਹੁਣ ਕਦੀ, ਫੇਰ ਮੇਰੀ ਵੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਏਗੀ। ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਵਾਅਦਾ ਨਿਭਾਈਂ। ਝੂਠ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਹਾਸਾ ਮਜ਼ਾਕ ਨਹੀਂ।

ਛਾਤੀ ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰ ਕੇ ਚੋਰ ਬੋਲਿਆ– ਭੋਰਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਜਾ ਸਦਕਾ ਤੁਹਾਡੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਵੇ ਸੋ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਰ ਮੇਰੇ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਸੇਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਚੋਰਾਂ ਦੀ ਕਿਹੜਾ ਕੋਈ ਇੱਜ਼ਤ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇੱਜ਼ਤ ਚਲੀ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨੀ ਹੁੰਦਾ। ਇੱਜ਼ਤ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਚੋਰ, ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛੱਡ ਆਇਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਂ ਝੂਠ ਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ। ਇੱਕ ਇੱਕ ਝੂਠ ਹਜ਼ਾਰ ਝੂਠਾਂ ਜਿੰਨਾ ਵਜਨਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਸੁੱਖ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਬੋਲਿਆ, ਸੋ ਝੂਠ, ਜੋ ਨਾ ਬੋਲਿਆ, ਉਹ ਸੱਚ। ਬਦਲਣ ਵਾਸਤੇ ਬਸ ਇਨੀ ਕੁ ਗੱਲ ਹੈ ਹੁਣ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਬੋਲਾਂ ਸੋ ਸੱਚ, ਜੋ ਨਾ ਬੋਲਾਂ ਸੋ ਝੂਠ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਇਹੋ ਵਾਅਦਾ ਲਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੈਂ ਮੂੰਹੋਂ ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲਾਂ?

ਬੇਸ਼ੱਕ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਮਹਾਤਮਾ ਨੂੰ ਇਹ ਚੇਲਾ ਵੀ ਮੁੰਨਣਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਉੱਪਰ ਖੰਮਣੀ ਬੰਨ੍ਹੀ ਤੇ ਚੋਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਨਾਰੀਅਲ ਭੇਟ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਨਾਰੀਅਲ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਮਿਲ ਜਾਏ ਮਹਿੰਗਾ ਸੌਦਾ ਨਹੀਂ।

ਝੂਠ ਬਗੈਰ ਤਾਂ ਬਾਣੀਏਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਨਾ ਚੱਲੇ, ਉਹ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਚੋਰ! ਪਰ ਧੰਦਾ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਵਪਾਰ ਵਾਸਤੇ ਮਹਾਜਨ ਪਰਦੇਸ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਵੀ ਪਰਦੇਸ ਚੱਲਾਂ। ਟੁੱਟੇ ਛਿੱਤਰ, ਫਟੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੀ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਚਲੋ ਚਾਲ ਚਲੋ ਚਾਲ ਨਵੀਂ ਰਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਪੈ ਗਈ, ਹਨੇਰਾ ਪੈਣ ਲੱਗਾ। ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਜਿਧਰੋਂ ਆਰਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਉਧਰ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਆਰਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਭਗਤ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰੀਂ ਚਲੇ ਗਏ, ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੋਤਾ ਰਿਹਾ। ਹੋਰ ਕਿੱਥੇ ਰਹੇ, ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਕੱਟਣੀ ਹੈ। ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਘੱਟ, ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਪਹਿਨਾਏ ਗਹਿਣੇ ਵਧੀਕ ਸੁਹਣੇ ਲੱਗੇ। ਭਗਵਾਨ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਜਿਹੋ ਜਿਹੇ ਕੰਕਰ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀਰੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਭੇਦ ਬੰਦਾ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਨਵਾਂ ਭਗਤ ਦੇਖਿਆ। ਫਟੇ ਕੱਪੜੇ, ਫਿੱਡੇ ਜੁੱਤੇ, ਮਗਨ ਹੋ ਕੇ ਮੂਰਤੀ ਵੱਲ ਦੇਖੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ! ਪੁੱਛਿਆ– ਕੌਣ ਹੋ ਭਾਈ ਤੁਸੀਂ, ਕਦੇ ਦੇਖੇ ਨਹੀਂ? ਚੌਂਕ ਕੇ ਪੁਜਾਰੀ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ, ਕਿਹਾ– ਚੋਰ ਹਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਪਿੰਡ ਆਇਆਂ।

ਪੁਜਾਰੀ ਮੁਸਕਾਇਆ, ਪੁੱਛਿਆ– ਚੋਰ ਦਾ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੰਮ?

-ਚੋਰੀ। ਚੋਰ ਦਾ ਹੋਰ ਕੀ ਕੰਮ ਹੋਇਆ ਕਰਦੈ?

-ਕਮਲੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਉਂ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹੈਂ! ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਪੁਜਾਰੀ ਹਾਂ। ਘਟ ਘਟ ਦੀ ਤਾਂ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਵੀ ਬੰਦਾ ਕੁ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਪਛਾਣ ਲੈਨਾ। ਕੁੱਟ ਖਾਕੇ ਵੀ ਚੋਰ ਤਾਂ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ! ਤੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਅਘੋੜੀ ਭਗਤ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਪਰਖ ਕਰਨ ਆਇਐਂ।

ਮੈਨੂੰ ਪਰਖ ਦਾ ਕੋਈ ਡਰ ਨਹੀਂ, ਖਰਾ ਉਤਰਾਂਗਾ। ਦੇਖ ਤੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮੁਸਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਚੋਰ ਨੇ ਪੁਜਾਰੀ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ, ਸਫ਼ੈਦ ਦਾਹੜੀ, ਖਾਲੀ ਮੂੰਹ, ਚੰਦਨ ਦਾ ਤਿਲਕ, ਗਲ ਰੁਦਰਾਖ ਦੀ ਮਾਲਾ। ਪੁਜਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ- ਮੰਨ ਨਾ ਮੰਨ ਤੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ, ਹਾਂ ਤਾਂ ਚੋਰ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮੁਸਕਾਏ, ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ। ਇੱਥੇ ਰਾਤ ਕੱਟਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਆਗਿਆ ਮਿਲੇਗੀ?

ਪੁਜਾਰੀ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜੱਫੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ, ਅੱਖਾਂ ਛਲਕੀਆਂ, ਭਰੇ ਗਲੇ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ- ਦੀਨ ਬੰਧੂ, ਅੱਜ ਮੇਰੀ ਭਗਤੀ ਸਫ਼ਲ ਹੋ ਗਈ। ਆਪ ਨੇ ਇਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ! ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕੁਝ ਮੱਠੀ ਪੈ ਗਈ ਫੇਰ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਮਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਨੇ। ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਖ਼ਿਆਲ ਹੈ ਪਛਾਣਦਾ ਨਹੀਂ?

ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਚੋਰ ਨੇ ਹਾਸਾ ਰੋਕਿਆ। ਦੇਹਧਾਰੀ ਸਾਖਿਆਤ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਮੰਦਰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੁਜਾਰੀ ਪਿਛਵਾੜੇ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸੁੱਤਾ। ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਵਸ ਬੜੇ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਚੜ੍ਹਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਅੱਜ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ! ਦੇਖਦੇ ਆਂ ਭਗਵਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਘਟਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਧਦਾ...!

ਇਹ ਚੋਰ ਏਡਾ ਮਾਹਿਰ ਸੀ ਕਿ ਸੁੱਤੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਲਵੇ। ਫੇਰ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਕੀ ਦੇਖਣਾ, ਕੀ ਛੱਡਣਾ! ਚੋਰੀ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤਾ ਆਇਆ ਪਰ ਆਪੇ ਮਾਇਆ ਖੂਬ ਹੱਥ ਲੱਗੀ। ਹੀਰੇ, ਮੋਤੀ, ਸੋਨੇ ਦਾ ਛਤਰ। ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਵਾਰੇ ਕੇ ਨਿਆਰੇ ਹੋ ਗਏ! ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਬੇਹਿਸਾਬ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ, ਮਿਲਿਆ ਕੀ? ਦੁਖ। ਰੋਟੀਆਂ ਦੇ ਵੀ ਮੁਥਾਜ। ਕੁਟ ਕੁਟ ਲੋਕ ਭੜਥਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਾਂਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ, ਫਿਰ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਹੀ।

ਪਰਦੇਸ ਵਿੱਚ ਏਨੀ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਮਹਾਜਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਠਿਕਾਣਾ ਛੱਡ ਕੇ ਬੇਝਿਜਕ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਰ ਰਹਿੰਦੇ ਮੰਦਰ, ਭਗਵਾਨ ਅਤੇ ਪੁਜਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਾਲ ਤੇ ਛੱਡ ਕੇ ਚੋਰ ਤੁਰਦਾ ਬਣਿਆ।

ਘਰ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਆਪ ਸੋਨੇ ਦਾ ਛਤਰ ਪੰਘਰਾ ਕੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਗੋਲਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਝਾੜੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਕਰਕੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਜੜਿਆ ਕਲਸ਼ ਟੋਆ ਪੁੱਟ ਕੇ ਦੱਬ ਦਿੱਤਾ। ਸੋਨੇ ਦਾ ਗੋਲਾ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਸੁਨਿਆਰ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਉਜਰਤ ਵਜੋਂ, ਸੁਨਿਆਰ ਨੂੰ ਡਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਾਸਤੇ ਸੱਤਲੜੀ ਹਾਰ, ਮੁਰਕੀਆਂ, ਕੜਾ, ਹੀਰੇ ਜੜਿਤ ਅੰਗੂਠੀ ਬਣਵਾਈ। ਫੇਰ ਦਰਜੀ ਤੋਂ ਠਾਠਦਾਰ ਕੱਪੜੇ ਸਿਲਵਾਏ। ਠਾਕੁਰ ਤੋਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਇਆਂ ਦਾ ਅਰਬੀ ਘੋੜਾ ਖ਼ਰੀਦਿਆ।

ਮਾਇਆ ਦੀ ਲੀਲਾ ਨਿਆਰੀ। ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ ਸ਼ੱਕ ਹੁੰਦਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਪੁੱਛਿਆ ਕਰਦੇ- ਕਿੱਥੇ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ? ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮਰ ਜਾਏਗਾ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇਗਾ। ਤਾਂ ਵੀ ਕੁਟ ਕੁਟ ਕੀਮਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ। ਅੱਜ ਉਹ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ, ਕੋਈ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ! ਸੋਨੇ ਵਰਗੀ ਚਮਕ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ! ਇੰਨਾ ਮਾਲ ਪੱਤਾ ਕਿਤੇ ਚੋਰੀ ਦਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦੈ? ਜ਼ਰੂਰ ਸੱਟੇ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਮਿਲੀ ਹੈ!

ਕੁਝ ਦਿਨ ਮੌਜ ਮਸਤੀ ਕੀਤੀ, ਫਿਰ ਅਰਬੀ ਘੋੜੇ ਦੀ ਕਾਠੀ, ਤੰਗੜ ਪੱਟੀ ਕਸੀ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਛਟੀ ਫੜੀ ਤੇ ਤੁਰ ਪਿਆ ਪਰਦੇਸ ਵੱਲ। ਵਧੀਆ ਘੋੜਾ ਹੋਵੇ, ਸਫ਼ਰ ਮੁੱਕਣ ਵਿੱਚ

ਕੀ ਦੇਰ ਲੱਗਣੀ ਹੋਈ? ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਆਰਾਮ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੁਰਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਪੈਣ ਤੇ ਨਗਰ ਸੇਠ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਪੁੱਜਾ। ਐਸੀ ਵੈਸੀ ਥਾਂ ਕੀ ਹੱਥ ਪਾਉਣਾ? ਵੱਡੀ ਹਵੇਲੀ, ਵੱਡਾ ਮਾਲ!

ਦਿਨ ਛਿਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਨਪਾਣੀ ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਸੇਠ ਵਾਪਸ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜੇ ਪਲੰਘ ਤੇ ਲੇਟਿਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਘੋੜਾ ਹਿਣਕਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਉੱਠਿਆ, ਪੁੱਛਿਆ– ਕੌਣ ਹੋ?

-ਚੋਰ...।

ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਨਸਾਰ ਸੇਠ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਉੱਡ ਗਏ। ਹੜਬੜਾ ਕੇ ਉੱਠਿਆ। ਦਮੇ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਚੀਕਾਂ ਨਾ ਮਾਰ ਸਕਿਆ ਪਰ ਜਦੋਂ ਚੋਰ ਦਾ ਹੁਲੀਆ ਦੇਖਿਆ, ਸਾਹ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਆਇਆ। ਇਨੇ ਗਹਿਣੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਨਹੀਂ! ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਛਟੀ! ਮੁਸਕਾਉਂਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ– ਭਲੇ ਮਾਣਸਾ ਚੋਰ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ? ਚੋਰ ਦੀ ਤਾਂ ਛਾਂ ਵੀ ਲੁਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਮੂਰਖ ਕਿਉਂ ਸਮਝ ਲਿਆ? ਦੇਖਣਸਾਰ ਪਛਾਣ ਲੈਨਾ ਚੋਰ ਕੌਣ ਹੈ ਸੇਠ ਕੌਣ?

ਮੁਸਕਰਾਇਆ, ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ– ਸੇਠ ਜੀ ਤੁਹਾਡੀ ਪਰਖ ਨਿਰਖ ਸਹੀ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਾਫ਼ ਕਹਿ ਰਿਹਾਂ ਮੈਂ ਚੋਰ ਹਾਂ, ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਨਾ ਸਹੀ, ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ। ਚੰਗਾ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਮੈਂ ਕੌਣ ਹਾਂ?

ਉਸ ਵੱਲ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸੇਠ ਨੇ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਲਿਆ। ਕਿਹਾ– ਦਰਸ਼ਨ ਅੱਜ ਹੋਏ ਪਰ ਨਾਮ ਬੜਾ ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤੁਰੰਤ ਪਛਾਣ ਲਿਆ। ਨਜ਼ਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਘਟ ਗਈ ਹੈ, ਦੇਰ ਤਾਂ ਲੱਗੀ ਪਰ ਪਛਾਣ ਗਿਆ। ਬੁਰਾ ਨਾ ਮੰਨਿਉਂ।

ਸੇਠ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਉੱਪਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ, ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਗਹਿਣੇ ਦੇਖੇ। ਏਨੇ ਖਰੇ ਸੋਨੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਕੀ ਦੇਖਣਾ? ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ– ਉਜੈਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੌਹਰੀ ਹੋ। ਮੈਂ ਕੀ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਗਰੀਬਖਾਨੇ ਦਾ ਕਦੀ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ? ਚਲੋ, ਅੱਜ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕੀਤੀ ਇਹੋ ਬਹੁਤ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਨਮੋਲ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ, ਮਾਣਕ, ਪੰਨੇ, ਲਾਲ ਦਿਖਾਊਂਗਾ ਕਿ ਯਾਦ ਰੱਖੋਗੇ। ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਦੀਆਂ ਅਸਲੀ ਮਣੀਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ।

ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਮਾਇਆਪਤੀ ਸੇਠ ਉਸ ਨਾਮਵਰ ਜੌਹਰੀ ਨੂੰ ਨਾਂਹ ਨਾਂਹ ਕਰਦੇ, ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਬੇਝਿਜਕ ਹਵੇਲੀ ਅੰਦਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਤਿੰਨੇ ਤਜੋਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਇੱਕ, ਬੇਜੋੜ ਜਵਾਹਰਾਤ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ– ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਸ ਇੱਕ ਉਡਦੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੋ। ਪਰਖ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦਿਨ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਕਰੋਂਗੇ ਨਾ! ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਕਿਹੜਾ ਰਤਨ ਕਿੰਨੇ ਦਾ ਹੈ? ਜਿਹੜਾ ਮੁੱਲ ਪਾਉਂਗੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਮੈਥੋਂ ਵਧ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ। ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਦੀਵਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ? ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਨਾ ਵੀ ਲਿਆਏ ਹੋਵੋ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰਕੇ ਚੁੱਪ ਹੋ। ਮੈਂ ਇੰਨਾ ਸ਼ੱਕੀ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਰਕਮ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕੀ। ਜਿਹੜੇ ਨਗੀਨੇ ਪਸੰਦ ਆਉਣ ਬੇਝਿਜਕ ਲੈ ਜਾਇਉ।

-ਚੋਰੀ ਦੇ ਮਾਲ ਵਿੱਚ ਪਸੰਦ ਨਾ ਪਸੰਦ ਦੀ ਕੀ ਗੱਲ? ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਵੀ ਨੀ ਛੱਡਦਾ। ਤੁਸੀਂ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ। ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਦੇਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ! ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਅਹਿਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਜੇਠ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਹੱਸਿਆ। ਹੱਸਦਾ ਹੱਸਦਾ ਬੋਲਿਆ– ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਹਸਮੁਖ ਹੋ, ਹਾਸੇ ਮਜ਼ਾਕ ਦੀ ਆਦਤ ਹੈ। ਅੱਜ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖ ਲਏ! ਸੇਠ ਨੇ ਵਧੀਕ ਮਿੰਨਤ ਤਰਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਚੋਰ

ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਵਾਸਤੇ ਹਵੇਲੀ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਥਾਲ ਵਿੱਚ ਬੱਤੀ ਪਰਕਾਰ ਦੇ ਭੋਜਨ ਪਰੋਸੇ, ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ। ਚੋਰ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ, ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਬਰਤਨ ਕਿੱਥੋਂ ਕਿੱਥੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਉਠਦਾ ਤਾਂ ਸੇਠ ਵੀ ਜਲਦੀ ਸੀ ਪਰ ਚੋਰ ਤਾਂ ਸੁੱਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸਾਰਾ ਮਾਲ ਮੱਤਾ ਗਠੜੀ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ, ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਅੱਡੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਸੇਠ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਪਲੰਘ ਖਾਲੀ! ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਪਰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ ਟਾਪਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਦਿਲ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੈਰ ਕਰਨ ਗਏ ਹੋਣਗੇ, ਜੌਹਰੀ ਸਾਹਿਬ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਹੋਣਗੇ! ਨਾ ਕਿਸੇ ਜੌਹਰੀ ਨੇ ਆਉਣਾ ਸੀ ਨਾ ਆਇਆ। ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਚਾਨਣ ਹੋਇਆ ਪਰ ਸੇਠ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਵਿੱਚ ਨ੍ਹੇਰ ਛਾ ਗਿਆ। ਹਾਲ ਪਾਹਰਿਆ ਕਰਦਾ ਸੇਠ ਰਾਜੇ ਦੇ ਮਹਿਲ ਵੱਲ ਨੱਠਾ। ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ। ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ– ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ ਹੁਣ? ਜਦੋਂ ਚੋਰ ਨੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਦੱਸਿਆ, ਮੈਂ ਚੋਰ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਤੂੰ? ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੱਚੇ ਚੋਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਨਾਮ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦੈ। ਸੁਣਕੇ ਸੇਠ ਦੀ ਰਹੀ ਖੁਹੀ ਸੁੱਧ ਬੁੱਧ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਸੋਨਾ ਤਾਂ ਕੀ ਛੱਡਣਾ ਸੀ, ਚੰਡਾਲ ਨੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਪੱਤਰਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਗਹਿਣਾ ਵੀ ਨੀ ਛੱਡਿਆ।

ਉਧਰ ਮਾਇਆ ਗੁਆ ਕੇ ਸੇਠ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ, ਇੱਧਰ ਮਾਇਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਚੋਰ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ! ਸੋਚੀ ਜਾਂਦਾ, ਏਨੀ ਮਾਇਆ ਦਾ ਕਰਾਂਗਾ ਕੀ? ਦਿਨ ਰਾਤ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥੀਂ ਖਰਚਾਂ ਤਾਂ ਵੀ ਨਾ ਮੁੱਕੇ। ਆਖ਼ਰ ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵੀ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਨੇ? ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤਿਮੰਜਲੀ ਹਵੇਲੀ। ਦੁੱਧ ਦਹੀਂ ਵਾਸਤੇ ਗਾਵਾਂ, ਤਬੇਲੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਨਸਲ ਦੇ ਪੰਜ ਸੱਤ ਘੋੜੇ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੱਪੜੇ ਲੀੜੇ, ਭਾਂਡੇ ਟੀਂਡੇ, ਪਲੰਘ ਬਿਸਤਰੇ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਬਥੇਰੇ। ਆਨੇ ਬਹਾਨੇ ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ। ਜੋ ਵੀ ਹਵੇਲੀ ਆਇਆ ਜਬਾਨੀ ਨਹੀਂ, ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਾਂ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤੀ, ਪਿਆਊ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਤੋਖੀ ਏਨਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਲਚਾਇਆ! ਭਲਾ ਇਸ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਮੁਕਾਬਲਾ? ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤਲੀਕਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ! ਐਵੇਂ ਖਾਹਮਖਾਹ ਹੱਡੀਆਂ ਤੁੜਵਾਈਆਂ। ਦੋ ਵਕਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੰਮ ਤਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਉਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇੱਜ਼ਤ ਕਿੰਨੀ ਕਰਦੇ ਨੇ ਲੋਕ! ਜੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਕਰਦੇ ਨੀ ਥਕਦੇ। ਕਿਸੇ ਮਾਈ ਦੇ ਲਾਲ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਇਨੀ ਦੌਲਤ ਆਈ ਕਿੱਥੋਂ! ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਚੋਰੀ ਡਾਕਾ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ, ਜੁਰਮ ਹੈ ਗਰੀਬੀ। ਗਰੀਬੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ! ਧਨ ਦੀ ਤਾਂ ਲੀਲਾ ਹੀ ਨਿਆਰੀ! ਇਸਦੇ ਛਤਰ ਹੇਠ ਸਾਰੇ ਗੁਨਾਹ ਮਾਫ਼, ਸਾਰੇ ਪਾਪ, ਸਾਰੇ ਜੁਰਮ ਧੋਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ...!

ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਰਾਜੇ ਦਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਬਚਿਐ, ਇਹ ਲੁੱਟੀਏ ਤਾਂ ਦਿਲ ਨੂੰ ਠੰਢ ਪਵੇ। ਧਨ ਤਾਂ ਬਥੇਰਾ ਪਿਐ ਪਰ ਹੱਥ ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬੈਠਣਾ ਹੁੰਦੈ! ਆਪਣਾ ਹੁਨਰ ਕਿਵੇਂ ਛੱਡੇ? ਉਹੀ ਘੋੜਾ, ਉਹੀ ਲਿਬਾਸ, ਉਹੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਛਟੀ! ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਵੱਡੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਦਰਬਾਨਾਂ ਨੇ ਰੋਕਿਆ– ਤੁਸੀਂ ਕੌਣ ਹੋ, ਕਿਸ ਕੰਮ ਚਲੇ? ਘੋੜੇ ਤੇ ਬੈਠੇ ਬਠਾਏ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ– ਚੋਰ ਹਾਂ, ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਚੱਲਿਆਂ, ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਰੋਕੋ।

ਪਛਾਣ ਤਾਂ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਸੀ! ਅਦਬ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਏ। ਚੋਰ, ਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਠਾਠ? ਚੋਰ ਹੁੰਦਾ ਲੁਕ ਛੁਪ ਕੇ ਨਾ ਆਉਂਦਾ? ਇਹ ਤਾਂ ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਉਤਰਿਆ! ਸ਼ਾਹਾਨਾ ਲਿਬਾਸ! ਕੀਮਤੀ ਗਹਿਣੇ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਰਬੀ ਘੋੜਾ! ਯਕੀਨਨ ਰਾਜਵੰਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ। ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ– ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਡੀ ਕੀ ਹਿੰਮਤ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੌਣ ਗੁਸਤਾਖੀ ਕਰੇ! ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਫਰਮਾਉ।

ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਅੰਦਰ ਲੰਘਣ ਪਿੱਛੋਂ ਦੂਜਾ ਸਦਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਆਇਆ। ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦੂਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਹੀ। ਅੱਗੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਸੱਤਵੇਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਉੱਪਰ ਸਖ਼ਤ ਪਹਿਰਾ। ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ– ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਬਗ਼ੈਰ ਅੱਗੇ ਜਾਣਾ ਮਨ੍ਹਾ ਹੈ ਜੀ। ਆਪਣੇ ਮੁਖੋਂ ਕਹੋ ਕੌਣ ਹੋ, ਕਿਵੇਂ ਪਧਾਰਨਾ ਹੋਇਆ? ਅਸੀਂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਆਂਗੇ ਕੌਣ ਆਏ ਹਨ ਕੀ ਕੰਮ ਆਏ ਹਨ।

-ਮੈਂ ਚੋਰ ਹਾਂ ਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਰੋਕ ਲਉ। ਦਿਲ ਦੀ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖਿਓ!

ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਡਰ ਗਏ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿਛ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਮਹਿਮਾਨ ਨਾਰਾਜ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਨਵੇਂ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਈ ਐ, ਕਿਤੇ ਉਤੋ ਹੋਣ। ਏਨੀ ਆਨ ਬਾਨ ਹੋਰ ਕਿਸਦੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਨਾਲੇ ਛੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਐਵੇਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੰਘ ਆਇਆ। ਕੁਹਣੀਆਂ ਤੱਕ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੋਲੇ– ਭੁੱਲ ਹੋ ਗਈ ਸਰਕਾਰ! ਮਾਫੀ ਬਖ਼ਸ਼ੋ। ਸਾਡੀ ਕੀ ਜੁਰਅਤ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਕਰੀਏ?

ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਐਨ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਘੋੜਾ ਰੋਕਿਆ। ਘੋੜਾ ਹਿਣਕਿਆ ਤਾਂ ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ। ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੋਲਿਆ– ਹਜ਼ੂਰ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆਂ ਨਹੀਂ ਜੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ– ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਦੇਖਿਆ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਰਿਵਾਜ ਹੈ! ਮੈਂ ਚੋਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹਾਂ।

ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਤੁਰੰਤ ਜਾਣ ਗਿਆ ਕਿ ਨਵੇਂ ਦੀਵਾਨ ਜੀ ਹਨ, ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਆਏ ਨੇ। ਪਛਾਣੇ ਨਹੀਂ ਨਾ, ਖਿਝ ਗਏ! ਤਾਹੀਂ ਟੇਢੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਨੌਕਰੀ ਗਈ ਸਮਝੋ! ਥਰ ਥਰ ਕੰਬਦੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ– ਗਰੀਬ ਪਰਵਰ, ਅੰਨ੍ਹਾ ਅਤੇ ਅਨਜਾਣ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਮਰ ਢਲਣ ਕਰਕੇ ਨਿਗ੍ਹਾ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਲੱਕ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜੰਦਰੇ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਬਾਹਰ ਖਲੋਤਾ ਰਿਹਾ। ਚੋਰ ਕੋਲ ਧਨ ਦੀ ਕਮੀ ਤਾਂ ਸੀ ਨਹੀਂ, ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਹੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਸੰਨ੍ਹ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੋਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵੱਡਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਚੁਣਕੇ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਮੋਤੀ ਪਾ ਲਏ, ਚਾਬੀਆਂ ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਵਾਪਸੀ ਵਕਤ ਕਿਸਨੇ ਰੋਕਣਾ ਸੀ? ਚਾਰਦਿਵਾਰੀਓਂ ਬਾਹਰ ਹੋਇਆ, ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਅੱਡੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਧੂੜ ਉਡਾਉਂਦੇ ਸਰਪਟ ਦੌੜੇ ਜਾਂਦੇ ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ ਟਾਪਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਦੇ ਰਹੇ। ਫਟਾਫਟ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਹੋ ਗਿਆ।

ਜੰਦਰੇ ਮੁਹਰਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਨੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਪਰਖਿਆ। ਪੰਜ ਮੋਤੀ ਘੱਟ! ਗਿਣਨ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਗਲਤੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਈ? ਦੁਬਾਰਾ ਗਿਣਿਆ, ਤਿਬਾਰਾ ਗਿਣਿਆ। ਪੰਜ ਮੋਤੀ ਘੱਟ! ਕਿਵੇਂ ਪੂਰੇ ਹੋਣਗੇ? ਉਹ ਤਾਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਾ ਚੋਰ ਨਿਕਲਿਆ! ਰਾਮ ਜਾਣੇ ਰਾਜਾ ਕੀ ਦੰਡ ਦੇਵੇ। ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ ਪਾਉਣ ਲੱਗਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਕਲ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁੱਝੀ...! ਸੋਚਿਆ ਚੋਰੀ ਹੋਣੀ ਸੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਚੋਰ ਤੇ ਆਏਗਾ। ਚੋਰਾਂ ਤੇ ਕੀ ਇਤਬਾਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲਦੇ ਪੰਜ ਮੋਤੀ ਆਪਣੇ ਬੋਝੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਏ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਚੀਕਣ ਲੱਗਾ– ਚੋਰ! ਚੋਰ!

ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚੋਰ ਚੋਰ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣਨ ਸਾਰ ਭੱਜੇ ਆਏ। ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਜਮਘਟਾ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ

ਕੇ ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਗਏ। ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਸਾਰਾ ਵਾਕਿਆ ਸੁਣਾ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗਾ– ਅੰਨਦਾਤਾ, ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਏਨਾ ਅਮੀਰ ਲਿਬਾਸ ਪਹਿਨ ਕੇ ਆਏ, ਸੀਨਾ ਤਾਣ ਕੇ ਖਲੋਵੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਭਗਵਾਨ ਵੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ। ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਔਕਾਤ ਹੀ ਕੀ!

ਸਾਰੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਚੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕੀਤੀ, ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੋਲੇ– ਮਾਈਬਾਪ ਇਹ ਚਾਕਰੀ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗਣ ਤਾਂ ਰਖਵਾਲੀ ਕਰੇਗਾ ਕੌਣ? ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਚੋਰ ਹਾਂ, ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਰੋਕ ਲਉ। ਅੰਨਦਾਤਾ ਚੋਰੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਇਹ। ਚੋਰ ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਨੇ! ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਚੋਰੀ ਕਰ ਵੀ ਲੈਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਰ ਕੌਣ ਕਹੇ? ਹਜ਼ੂਰ ਵੱਡੇ ਡਾਕੂ, ਵੱਡੇ ਲੁਟੇਰੇ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਕਹਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕੂ ਕੌਣ ਕਹੇ? ਕੋਈ ਕਹੇ ਤਾਂ ਸਿਰ ਕਲਮ ਨਾ ਕਰ ਦੇਣ?

ਇਹ ਰਾਜਾ ਤਾਂ ਬਸ ਸਿੰਘਾਸਨ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਹੀ ਸੀ। ਨਿਆਂ, ਅਨਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜਕਾਜ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਲੂ ਵਾਂਗ ਸਭ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦਾ, ਜਵਾਬ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਰਾਜਭਾਗ ਰਾਣੀ ਸੰਭਾਲਦੀ। ਬੜੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰ। ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਬੋਲੀ– ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ। ਤੁਹਾਡੀ ਥਾਂ ਦੀਵਾਨ ਜੀ ਹੁੰਦੇ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦੇ? ਹੋਈ ਸੋ ਬੀਤੀ ਪਰ ਚੋਰ ਫੜਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਵਰਨਾ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਡਰ ਕੌਣ ਮੰਨੇਗਾ? ਇਹ ਤਾਂ ਚੋਰ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਜਾਣੋ ਕਿ ਸਾਰਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬਸ ਦਸ ਮੋਤੀ ਲੈ ਗਿਆ। ਸਾਰਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਲੈ ਜਾਂਦਾ, ਕੌਣ ਸੀ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ? ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਫੜਕੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ। ਚਾਹੇ ਸੱਤ ਆਕਾਸ਼ ਤੇ ਸੱਤ ਪਤਾਲ ਖੋਜਣੇ ਪੈਣ, ਫੜਨਾ ਪਏਗਾ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ।

ਰਾਣੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਨਸਾਰ ਫੌਜੀ ਟੁਕੜੀਆਂ ਚਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਚੱਲੀਆਂ। ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਦੇ ਪਾਰਖੂ ਲਭਦੇ ਲਭਦੇ ਚੋਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਸੌਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਲਚਲ ਸੁਣੀ, ਉਠ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ। ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਫੌਰਨ ਪਛਾਣ ਲਿਆ, ਇਹ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਲਾ ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਹੈ! ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਕੋਈ ਘਬਰਾਹਟ ਨਹੀਂ! ਇਹ ਕਿਹੀ ਅਣਹੋਣੀ? ਪੁੱਛਣ ਸਾਰ ਉਸਨੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਇਕਬਾਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਕਿਹਾ– ਭਲੇਮਾਣਸੋ ਇਨੀ ਔਖ ਝੱਲਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਮੈਂ ਚੋਰ ਹਾਂ ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਚੱਲਿਆਂ।

ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਕਿਹਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਚੱਲੋ, ਘੋੜਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਬੀੜਿਆ, ਸਵਾਰ ਹੋਇਆ, ਬਿਨ ਕਿਸੇ ਹੀਲ ਹੁੱਜਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੱਲ ਪਿਆ, ਡਰ ਨਾ ਭੈਅ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਚੋਰ ਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਨਾ ਸੁਣਿਆ!

ਕਿਲ੍ਹੇ ਅੱਪੜਨ ਸਾਰ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਗਿਆ– ਚੋਰ ਫੜਿਆ ਗਿਆ! ਰਾਣੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਦਰਬਾਰ ਸਜਿਆ। ਨਾਮੀ ਗਰਾਮੀ ਚੋਰ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ ਖਚਾਖਚ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ। ਆਖ਼ਰ ਰਾਜਾ ਆਇਆ, ਚੁਪਚਾਪ ਰਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੰਨੀ ਭੀੜ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਤਿਲ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਥਾਂ ਨਹੀਂ! ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ– ਚੋਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਏਨੀ ਭੀੜ? ਸਾਡੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਲੋਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ! ਇਹ ਰਾਜਾ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

ਰਾਣੀ ਨੇ ਅੱਖ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਰਾਜਾ ਹੋਠਾਂ ਤੱਕ ਆਏ ਬੋਲ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਗਿਆ। ਕਦੇ ਚੋਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਕਦੇ ਪਰਜਾ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ। ਰਾਣੀ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸਾਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਸੁਣੱਖਾ, ਰੋਅਬਦਾਬ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨਾ ਚੋਰ। ਫੜੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਾ

ਸ਼ਿਕਵਾ ਨਾ ਸ਼ਿਕਨ, ਨਾ ਡਰ, ਨਾ ਪਰਵਾਹ। ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ! ਰਾਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ– ਸੱਚ ਦੱਸ ਤੂੰ ਕੌਣ ਹੈ। ਸੱਚ ਬੋਲੇਂਗਾ ਸਾਰੇ ਗੁਨਾਹ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।

ਇੱਕੋ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਦਿੰਦਾ ਚੋਰ ਅੱਕ ਕੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ। ਸੋਨੇ ਦੀ ਛਟੀ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਹਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ– ਕਿੰਨੀ ਬਾਰ ਦੱਸਾਂ ਕਿ ਚੋਰ ਹਾਂ ਚੋਰ! ਸਭ ਨੂੰ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਕਰਕੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਆਇਆ ਸਾਂ।

-ਕਿੰਨੇ ਮੋਤੀ ਚੁਰਾਏ?

-ਪੰਜ।

ਰਾਣੀ ਨੇ ਖਜਾਂਚੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ– ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਦਸ ਮੋਤੀ ਚੋਰੀ ਹੋਏ?

ਖਜਾਂਚੀ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ– ਅੰਨਦਾਤਾ, ਚੋਰਾਂ ਦਾ ਕੀ ਇਤਬਾਰ? ਇਹ ਸਰਾਸਰ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹੈ।

ਚੋਰ ਨੇ ਕਿਹਾ– ਜੋ ਗੱਲ ਸੀ ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ। ਚੋਰੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਛੇਵੇਂ ਮੋਤੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ।

ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਚੋਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸਹੀ ਲੱਗੀ। ਖਜਾਂਚੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੇਖਣ ਸਾਰ ਤਾੜ ਗਈ, ਦਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਾਲਾ ਹੈ। ਕੜਕ ਕੇ ਬੋਲੀ– ਖਜਾਂਚੀ ਕੋਰਾ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੀਵਾਨ ਜੀ ਚਾਰ ਸਿਪਾਹੀ ਲੈ ਕੇ ਖਜਾਂਚੀ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਵੋ।

ਚੋਰ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਦਮ? ਖਜਾਂਚੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਪਰ ਹਵਾਈਆਂ ਉਡਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਇਕਬਾਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਘਰੋਂ ਮੋਤੀ ਲਿਆਕੇ ਕੰਬਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਦੀਵਾਨ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ। ਇਸ ਚੋਰ ਨੇ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਦਿਆਨਤਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ! ਚੋਰ ਦਾ ਗੁਰੂ ਵੀ ਪਰਜਾ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਚੇਲੇ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਦੇਖ ਦੇਖ ਉਸਦੀ ਛਾਤੀ ਤਣ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਫਖਰ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ– ਹਜ਼ੂਰ, ਇਹ ਮੇਰਾ ਚੇਲਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਣ ਨਿਭਾਵੇਗਾ। ਚੇਲੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਹਾਰਾਜ!

ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਣੀ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੋਰ ਵਧ ਗਈ। ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ– ਇਸ ਚੋਰ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਉੱਪਰ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ ਹਾਂ। ਖਜਾਂਚੀ ਤੋਂ ਫੜੇ ਗਏ ਪੰਜ ਮੋਤੀ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਉ। ਪਰ ਚੋਰ ਨੇ ਰਾਣੀ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਬੋਲਿਆ– ਮੈਂ ਕੋਈ ਬਾਹਮਣ ਨਹੀਂ ਜੋ ਦਾਨ ਵਾਸਤੇ ਹੱਥ ਫੈਲਾਵਾਂ!

ਨਾਚੀਜ਼ ਚੋਰ... ਸੁਫ਼ਨੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਨਾ ਸੋਚੇ ਭਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਣੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸੁਗਾਤ ਠੁਕਰਾ ਦਏਗਾ। ਸੱਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ। ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਗ਼ੁੱਸਾ ਆਇਆ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ੇਰ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਅੱਖ ਨਾ ਮਿਲਾ ਸਕਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਖਿਝ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡੋ, ਫਾਂਸੀ ਯਕੀਨਨ! ਬੇਵਕੂਫ਼ ਸ਼ਾਇਦ ਰਾਣੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਵਾਕਫ ਨਹੀਂ! ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਗ਼ੁੱਸਾ ਤਾਂ ਏਨਾ ਆਇਆ ਕਿ ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਵਾ ਦਏ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਲ ਗੁੱਸਾ ਪੀ ਕੇ ਫਿਕੀ ਹਾਸੀ ਹਸਦੀ ਬੋਲੀ– ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਉਲਟੀ ਖੋਪੜੀ ਵਾਲਾ ਚੋਰ ਇਹੋ ਕਹੇਗਾ।

ਫਿਰ ਦੀਵਾਨ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ– ਇਹ ਦਸੇ ਮੋਤੀ ਇਸਦੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਉ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਤਾਂ ਚੋਰ ਨੂੰ ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਵਾਈ ਸੀ!

ਚੋਰ ਵਾਕਈ ਉਲਟੀ ਖੋਪੜੀ ਦਾ! ਬੇਝਿਜਕ ਬੋਲਿਆ– ਪੰਜ ਮੋਤੀ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੇ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਦੇਵਾਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਵਾਂ ਇਹ ਮੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ!

ਇਸ ਵਾਰ ਦੀਵਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਤਮਤਮਾ ਕੇ ਬੋਲਿਆ– ਚੰਡਾਲ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੰਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ! ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਮਿਹਰ ਦਾ ਬੇਵਜਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਦੇਰ ਦਾ ਬਕਬਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੋਰੀ ਫਿਰ ਸੀਨਾਜ਼ੋਰੀ? ਰਾਜ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਰੇਆਮ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਤੇ ਬੇਸ਼ਰਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ– ਮੇਰੀ ਕਮਾਈ ਹੈ!

ਚੋਰ ਨੇ ਕਿਹਾ– ਦੀਵਾਨ ਜੀ ਕਿਉਂ ਖਾਹਮਖਾਹ ਗੁੱਸਾ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਹੋ? ਅਸੀਂ ਸਭ ਖਾਲੀ ਮੁੱਠੀ ਆਏ, ਖਾਲੀ ਮੁੱਠੀ ਚਲੇ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਸਰੀਰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਨਹੀਂ! ਜਿਸਦਾ ਜਿੰਨਾ ਵਸ ਚਲਦਾ ਹੈ ਉਨੀ ਦੌਲਤ ਕਬਜੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਚੋਰ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਚੋਰ...! ਵੱਡਾ ਚੋਰ ਛੋਟੇ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਰਾਜ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੋਤੀ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ? ਰਾਜਾ ਹੋਏ ਜਾਂ ਰੰਕ, ਸਭ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਥੁੱਕ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਕੋਈ ਲੁੱਟ ਸਕਦੈ, ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੈ। ਖਾਲੀ ਹੱਥੀਂ ਲੁੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਧਨ, ਧਰਤੀ ਤੇ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੋਵੇ, ਵਧੀਕ ਲੁੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਚੋਰ ਤੇ ਛੋਟੇ ਚੋਰ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਕੁ ਫਰਕ ਹੈ ਬਸ। ਮੇਰੀ ਹੀ ਗੱਲ ਲੈ ਲਉ। ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਕਰਦਾ, ਦੁਨੀਆ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਝੂਠ ਮੰਨਦੀ। ਬੁਰਕੀ ਬੁਰਕੀ ਦਾ ਮੁਥਾਜ ਸਾਂ। ਹੁਣ ਖਰਾ ਸੱਚ ਬੋਲਦਾ ਹਾਂ, ਦੁਨੀਆ ਝੂਠ ਮੰਨਦੀ ਹੈ! ਸੱਚ ਮੰਨਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ! ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਸ ਅਜਬ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ। ਬੇਅੰਤ ਧਨ ਹੱਥ ਲੱਗਾ।

ਉਸਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਸਭ ਹੈਰਾਨ! ਰਾਣੀ ਉੱਪਰ ਜਿਵੇਂ ਜਾਦੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸੁਫ਼ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੋਇਆ ਰਾਜਾ ਵੀ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਖਜਾਂਚੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸੌ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੀ। ਚੋਰ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਮੋਤੀ ਇਨਾਮ ਮਿਲੇ, ਉਸਨੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ, ਸਿਰ ਨਿਵਾਇਆ। ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਉਸ ਦਿਨ ਜੇ ਚੋਰ ਨੂੰ ਚੇਲਾ ਨਾ ਮੁੰਨਦਾ, ਇਹ ਸਹੁੰ ਨਾ ਖੁਆਉਂਦਾ, ਅੱਜ ਇੱਜ਼ਤ ਕਿਥੇ ਮਿਲਣੀ ਸੀ?

ਡੂੰਘੇ ਤਹਿਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਸੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਨੂੜਿਆ ਚੋਰ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ– ਸੂਰਜ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੁੰਦੇ ਇੱਥੇ ਘੁੱਪ ਹਨੇਰਾ ਹੈ। ਬੇਰਹਿਮ ਤਕੜੇ ਜਾਬਰਾਂ ਨੇ ਏਨੀ ਮਨਮਾਨੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੋਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਹਵਾ ਵੀ ਖੋਹ ਲਈ। ਵਸ ਚਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਨੇੜੇ ਫਟਕਣ ਨਾ ਦੇਣ ਕਦੀ!

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਹਨੇਰਾ ਹੋਰ ਸੰਘਣਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ, ਲੱਗਿਆ ਰਾਤ ਹੋ ਗਈ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਪਟਿਆ ਹਨੇਰਾ! ਅੱਜ ਤਾਂ ਤਾਰੇ ਦੀ ਹਲਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵੀ ਕਿਸਮਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ! ਅਚਾਨਕ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਾਲੇ ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਪੱਤੇ ਝਿਲਮਿਲਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਦਾ ਚੰਦ ਚੜ੍ਹ ਆਇਆ। ਟਿੰਮ ਟਿੰਮ ਕਰਦੀ ਗਾਹੜੀ ਚਾਨਣੀ! ਅਨੰਤ... ਅਸੀਮ...! ਸਾਂ ਸਾਂ ਕਰਦੀ ਵਗਦੀ ਹਵਾ! ਪੱਤੇ ਪੱਤੇ ਦਾ ਫਰ ਫਰ ਸੰਗੀਤ! ਪੱਤੇ ਪੱਤੇ ਉੱਪਰ ਛਮ ਛਮ ਨੱਚਦੀ ਚਾਨਣੀ! ਇਸ ਨਜ਼ਾਰੇ ਬਦਲੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਦੌਲਤ ਵੀ ਕਿਸ ਕੰਮ? ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਐਨ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਜ਼ਾਰਾ ਕਿੰਨਾ ਅਗਮ, ਕਿੰਨਾ ਅਗੋਚਰ! ਦਿਸਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ! ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ! ਅੱਜ ਇਸ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ!

ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਚਰਮਕਾਇਆ। ਹਲਕੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦਿਸੀ। ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾ ਫੜੀ ਉਸ ਤੱਕ ਆਈ। ਰਾਣੀ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਬਾਂਦੀ। ਬੋਲੀ- ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬਾ ਨੇ ਯਾਦ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ।

-ਕਿਉਂ? ਚੋਰ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਵਾਲ ਨਿਕਲਿਆ।

-ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ...! ਬਾਂਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਦਬਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ। ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਦੀਵਾ ਫ਼ਰਸ਼ ਤੇ ਰੱਖਿਆ, ਸੰਗਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲੱਗੀ। ਤਹਿਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਖਣਖਣਾਹਟ ਗੂੰਜੀ। ਚੁਪ ਚਾਪ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ। ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ ਦੇ ਚੰਦ ਦੀ ਧੌਲੀ ਚਾਨਣੀ ਚਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਫੈਲੀ ਹੋਈ! ਬਰੀਕ ਮਲਮਲ ਦੇ ਘੁੰਡ ਵਿੱਚ ਊਂਘਦੇ ਹੋਏ ਬੇਅੰਤ ਤਾਰੇ। ਅੱਧੀਆਂ ਪਲਕਾਂ ਮੁੰਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਠੰਢੀ ਪੌਣ ਜਿਵੇਂ ਊਂਘਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਰੀ ਸੁਣਾਏ। ਜੇ ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਅਥਾਹ, ਅਸੀਮ, ਅਨਮੋਲ ਦੌਲਤ ਕਿਵੇਂ ਹੱਥ ਲਗਦੀ! ਹੈ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਜੌਹਰੀ ਜਿਹੜਾ ਅਸਮਾਨੀ ਖਿਲਰੇ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰ ਸਕੇ, ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਮੋਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾ ਸਕੇ? ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸਾਰੀ ਮਾਇਆ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਕਿਤੇ ਸੰਨ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਈ...!

ਬਾਂਦੀ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਧਮ ਧਮ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦਾ ਰਾਣੀ ਦੇ ਰੰਗ ਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜਾ! ਚਾਰੇ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਗਮਗਾਉਂਦੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਦੀਵੇ। ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਨਾਲ ਲੱਦੀ ਰਾਣੀ! ਇਤਰ ਫੁਲੇਲ ਦੀ ਧੀਮੀ ਧੀਮੀ ਮਹਿਕ। ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਚੌਕੀ ਉੱਪਰ ਸੋਨੇ ਦਾ ਥਾਲ, ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਕੌਲੀਆਂ, ਕੌਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੱਤੀ ਪਰਕਾਰ ਦੇ ਪਕਵਾਨ। ਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਸਾਰ ਬਾਂਦੀ ਥਾਲ ਉੱਪਰ ਚੌਰ ਕਰਨ ਲੱਗੀ।

ਰਾਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ- ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਕੇ ਕਿੰਨੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਨੇਕਬਖ਼ਤ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਕਿੱਡਾ ਪਾਪ। ਮੇਰੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ! ਤੇਰੀ ਥਾਂ ਮੋਤੀ ਤੇਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੀ ਨਾ ਲੈਂਦੇ, ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਨ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਲਾਜ ਰੱਖੀ। ਚੇਲਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ? ਤੇਰੇ ਇਨਕਾਰ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁੱਸਾ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨੀ ਟਾਲਣੀ। ਤੇਰੇ ਵਰਗਾ ਨੇਕ, ਸਮਝਦਾਰ ਤੇ ਖਰਾ ਦੀਵਾਨ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਈ ਮਜ਼ਾ ਆਏ!

ਚੋਰ ਨੇ ਕਿਹਾ- ਏਨੇ ਨਿਰਮਲ ਹਿਰਦੇ ਵਾਲੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੁੰਦੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਰਾਜਕਾਜ ਦੇ ਚਿੱਕੜ ਵਿੱਚ ਫਸਦੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਹੋ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਦੇਖਣ ਸਾਰ ਮੈਂ ਜਾਣ ਗਿਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾ ਉਜਲਾ ਹਿਰਦਾ ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ! ਰਾਜਾ ਕਿੱਥੇ, ਉਹ ਤਾਂ ਦੇਵਤਾ ਹਨ। ਰਾਜਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਨਿਰਮਲ ਬੁੱਧ ਹੋਵੇ ਫਿਰ ਰਾਜ ਚਲਦਾ ਵੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਮੈਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਕੀਮਤੀ ਲੱਗੀ।

ਰਾਣੀ ਮੁਸਕਾਈ, ਬੋਲੀ- ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਥੈਲੀ ਦੇ ਚੱਟੇ ਵੱਟੇ ਹੋ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਸੁਣਕੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਹੱਸੋਗੇ। ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਨਾ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਅੰਟ ਸ਼ੰਟ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸੋਚ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਥਾਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਸ ਹੋਵੇ ਉਹ ਇਹੀ ਕਰ ਦੇਣ। ਮੈਨੂੰ ਪਤੈ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਇਨੇ ਲੋਕ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਦੀ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਪਰ ਨਿਰੀ ਭੀੜ ਕੀ ਕਰਨੀ? ਭੀੜ ਦੇਖ ਕੇ ਭੋਲਾ ਰਾਜਾ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ! ਕਹਿੰਦੇ ਜਿਸ ਰਾਜੇ ਦੇ

ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਚੁਥਾਈ ਪਰਜਾ ਹਾਜਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੰਘਾਸਨ ਤੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ। ਧਾਨ ਦਾ ਗੱਡਾ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਮੁੱਠੀ ਵਿਚਲੇ ਦਾਣੇ ਦੱਸ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਵੰਨਗੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੈ। ਦੇਖ ਲਏ ਰਾਜਾ ਜੀ? ਬੱਚੇ ਵਰਗੇ ਮਾਸੂਮ, ਨਾ ਸਮਝ!

ਚੋਰ ਬੋਲਿਆ– ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਚੱਕਰਵਾਤੀ ਰਾਜੇ ਦਾ ਸਿੰਘਾਸਨ ਇਨਾ ਦੁੱਭਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਰਾਜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਹੋ, ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਰਾਜਾ ਦੀ ਰਾਣੀ ਹੋ...!

ਫਿਰ ਸੋਨੇ ਦੇ ਥਾਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਚੋਰ ਬੋਲਿਆ– ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਹੋਣ ਨੂੰ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਮਾਲਕਣ?

ਮੁਸਕਾਉਂਦਿਆਂ ਬਾਂਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ– ਇਹ ਥਾਲ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਸਜਿਆ ਹੈ...!

ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੋਰ ਬੋਲਿਆ– ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਸਮ ਖਾ ਰੱਖੀ ਹੈ ਸੋਨੇ ਦੇ ਥਾਲ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ। ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਖਾਤਰਦਾਰੀ ਹੈ ਈ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ? ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਚੋਰ ਦੀ ਇੰਨੀ ਖਾਤਰਦਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ! ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੁੱਕੀ ਰੋਟੀ ਫੜਕੇ ਖਾਂਦਾ ਰਿਹਾਂ ਮੈਂ ਤਾਂ। ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਖਾਣਾ ਨੀ ਪਚਦਾ ਮੈਨੂੰ, ਨਾ ਹੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੁਤਕਾਰੇ ਚੋਰ ਦੇ ਸੰਘ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਇੱਜ਼ਤ ਉੱਤਰੇ। ਉਸੇ ਤਹਿਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੱਥ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਭਿਜਵਾ ਦਿੰਦੇ...! ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਉਹੀ ਬੱਤੀ ਪਕਵਾਨ ਹੁੰਦੇ!

ਰਾਣੀ ਬੜੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰ। ਕਹਿੰਦੀ– ਹੀਰੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜੋਹਰੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕ ਵਿਚਾਰੇ ਕੰਕਰ ਅਤੇ ਹੀਰੇ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕੀ ਜਾਣਨ? ਹੱਕਦਾਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਅਨਿਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗਾ ਨੇਕ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਦਰ ਨਾ ਕਰੇ, ਰਾਣੀ ਲਈ ਸ਼ੋਭਨੀਕ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਬਾਂਦੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਵੋ ਬੇਸ਼ੱਕ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੀ ਇਕਾਦਸ਼ੀ ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਵਾਂਗ ਤੁਹਾਡੀ ਝਾਕੀ ਕੱਢਾਂ, ਸੋਨੇ ਦੇ ਹੌਦੇ ਵਿੱਚ ਹਾਥੀ ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ, ਚੌਰ ਕਰਦਿਆਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਵਾਰੀ ਗਲੀ ਗਲੀ ਘੁਮਾਵਾਂ...!

ਸੁਣਨਸਾਰ ਚੋਰ ਨੂੰ ਹਾਸਾ ਆ ਗਿਆ। ਹਸਦਿਆਂ ਦੇਖ ਰਾਣੀ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਈ। ਹਾਸਾ ਰੁਕਣ ਤੇ ਬੋਲਿਆ– ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ ਯਕੀਨ ਨਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਿਉ। ਸੋਨੇ ਦੇ ਹੌਦੇ ਵਿੱਚ ਹਾਥੀ ਤੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਵੀ ਮੈਂ ਸਹੁੰ ਖਾ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਨਸੀਬ...! ਪਤਾ ਨੀਂ ਕੀ ਸੋਚ ਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਣ ਕਰ ਲਏ, ਅੱਜ ਉਹੀ ਕੁਝ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਆ ਗਿਆ! ਦੇਖੋ, ਹੁਣ ਇਹ ਨਾਚੀਜ਼ ਚੋਰ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਮੰਨਣੋ ਨਾਂਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਚੁਹਲ ਕਰਦੇ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਚਨ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲ ਜਾਣਗੀਆਂ ਮੈਂ ਮੂਰਖ ਵਚਨ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦਾ? ਹੁਣ ਪਛਤਾਵਾ ਬੇਕਾਰ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਮਰਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਣ ਨਹੀਂ ਤੋੜ ਸਕਦਾ, ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ। ਗੁਣੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਗੁਣ ਕੇਵਲ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ। ਇਹ ਗੁਣ ਤਾਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੇਰੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੀ ਕਦਰ ਪਾਈ! ਉਮਰ ਭਰ ਅਹਿਸਾਨ ਰਹੇਗਾ। ਚੋਰੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਹੁਨਰ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਗੁਣਚੋਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਕੇ ਰਾਣੀ ਦਾ ਮਨ ਬਾਗੋਬਾਗ ਹੋ ਗਿਆ। ਰਾਣੀ ਨੇ ਬਾਂਦੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਬਾਂਦੀ ਨੇ ਰਾਣੀ ਨੂੰ। ਰਾਣੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਦੀ ਲਹਿਰਾਉਂਦੀ ਛੱਲ ਦੇਖੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਹੇ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਰਾਣੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਚੋਰ ਕੋਲ ਆਈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾ ਕੇ ਬੋਲੀ– ਚੋਰ ਤਾਂ ਸੁੱਤੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਸੁਫ਼ਨਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ, ਤੁਸੀਂ ਏਨੇ ਬੇਸਮਝ ਕਿ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਆਈ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ? ਇਹ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਪੰਚ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸਦਾ ਰੰਚਕ ਮਾਤਰ

ਵੀ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਹੁਣੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ਗੁਣਚੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਫਿਰ ਕਦ ਮਿਲੇਗਾ? ਹੁਣ ਚੋਰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਾ ਕਰਵਾਉ। ਸੇਜ ਤੁਹਾਡੀ ਉਡੀਕਵਾਨ ਹੈ।

ਰਾਣੀ ਨੇ ਉਸਦਾ ਹੱਥ ਫੜਿਆ, ਚੋਰ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਨਾਗਣ ਹੱਥ ਦੁਆਲੇ ਲਿਪਟ ਗਈ ਹੋਵੇ! ਰੋਮ ਰੋਮ ਕੰਬ ਗਿਆ। ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਛੁਡਾ ਲਿਆ। ਕਿਹਾ– ਤੁਸੀਂ ਨਾਰਾਜ ਹੋਵੋਗੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾੱਸਾ ਜਬਰਨ ਰੋਕ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਾਕਈ ਮੈਂ ਰਾਣੀ ਦੀ ਮੰਜੀ ਉੱਪਰ ਨਾ ਸੌਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾ ਰੱਖੀ ਹੈ।

ਬਿਫਰੀ ਹੋਈ ਨਾਗਣ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ– ਉਏ ਬੇਵਕੂਫ਼, ਰਾਣੀ ਦੀ ਮੰਜੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ, ਸੋਨੇ ਦੀ ਸੇਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

-ਪਰ ਰਾਣੀ ਸਾਹਿਬਾ ਮਤਲਬ ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਹੈ...!

ਰਾਣੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਤੀਰ ਪਾਰ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਇਸ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਕੌਣ ਸਮਝਾਵੇ? ਵੈਸੇ ਜੇ ਇਹ ਪੱਥਰ ਹੁੰਦਾ, ਸਮਝ ਵੀ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਹੋ ਕੇ ਪੱਥਰ ਹੋ ਜਾਏ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੇ? ਚਿਹਰਾ ਫੱਕ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਦੇਹ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖ਼ੂਨ ਨੁੱਚੜ ਗਿਆ ਹੋਵੇ!

ਇਨਸਾਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਕਫ ਰਾਣੀ ਨੇ ਆਖ਼ਰੀ ਤੀਰ ਛੱਡਿਆ– ਤੁਸੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਰਾਜਾ ਜੀ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇਵਤੇ ਹਨ... ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਦੇਵਲੋਕ ਦਾ ਰਾਜਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵਲੋਕ ਪੁਚਾਣ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਉੱਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਜਿਮਾ ਮੇਰਾ! ਸਿੰਘਾਸਨ ਤੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਹੀ ਪਵੇਗੀ! ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਣੀ ਹੋ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਰ ਫੜਦੀ ਹਾਂ, ਮੇਰੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਨਾ ਕਰੋ।

ਰਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਇੱਕ ਲਫ਼ਜ਼ ਸਾਫ਼ ਸੁਣਨ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਭੋਰਾ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ! ਬੰਦ ਤਹਿਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਲੇਟਿਆ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਸੁਫ਼ਨਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ? ਅੱਖਾਂ ਮਲ ਮਲ ਬਾਰ ਬਾਰ ਦੇਖਿਆ... ਸਾਫ਼, ਸਾਹਮਣੇ ਰਾਣੀ ਦਾ ਰੰਗ ਮਹਿਲ! ਚਾਰੇ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਗਮਗਾਉਂਦੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਦੀਵਟ। ਸੋਨੇ ਦਾ ਪਲੰਘ, ਉਸਦੇ ਪੈਰ ਫੜੀ ਬੈਠੀ ਰਾਣੀ! ਝਿਜਕਦਿਆਂ ਝਿਜਕਦਿਆਂ ਪੈਰ ਛੁਡਾਏ। ਬਾਂਹ ਫੜ ਕੇ ਰਾਣੀ ਪਲੰਘ ਤੇ ਬਿਠਾਈ। ਬੋਲਿਆ– ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਕੀ ਪਾਗਲਪਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਮਰਦੇ ਦਮ ਤੱਕ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਾਂਗਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੁੰ ਵੀ ਖਾਈ ਬੈਠਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਉੱਪਰ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ! ਕਰਮਹੀਣ ਦੇ ਫੁੱਟੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਵਿਧਾਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ!

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਅੱਜ ਭਿਖਾਰਨ ਹੋ ਗਈ! ਸਿਸਕਦੀ ਬੋਲੀ– ਮੇਰੇ ਲੱਖ ਯਤਨ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨਾ ਤੁਹਾਡਾ ਭਾਗ ਬਦਲਿਆ ਨਾ ਮੇਰਾ! ਵਸ ਲਗਦੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਫਿਰ ਮੈਂ ਇਸਦਾ ਕੀ ਇਲਾਜ ਕਰਾਂ? ਤੁਸੀਂ ਮੰਨ ਜਾਂਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਕਸੂਰ ਮੇਰਾ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਏਗਾ ਨਾ? ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁੱਛੇ, ਅੱਜ ਦੀ ਰਾਤ ਦਾ ਭੇਦ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ! ਮੇਰੀ ਇੱਜ਼ਤ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥ...!

ਚੋਰ ਬੋਲਿਆ– ਪਰ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵਚਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਦੀ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ! ਫਿਰ ਕਿਵੇਂ ਝੂਠ ਬੋਲਾਂਗਾ?

ਸੁਣਦਿਆਂ ਅੱਗ ਬਗੂਲਾ ਹੋਈ ਰਾਣੀ ਪਲੰਘ ਤੋਂ ਉੱਠ ਖਲੋਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਨਾਗਣ ਦੀ ਪੂਛ ਉੱਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਤੁਰੰਤ ਡੱਸਣ ਵਾਸਤੇ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਲਪਕੀ, ਫੁੰਕਾਰਦਾ ਫਣ

ਉਚਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਜੇ ਸੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਿਆ ਉਸਦਾ ਤਾਂ ਇਖਾਲਕ ਚੌਪਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੀਲਵੰਤੀ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਨੂੰ ਆਂਚ ਲੱਗੇ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸੱਚ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੋਇਆ? ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਕੌਣ ਸਹੇ? ਕਿਵੇਂ ਸਹੇ? ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਚਿੱਲਾਈ– ਚੋਰ!... ਚੋਰ... ਚੋਰ...!

ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਇਸੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਖਲੋਤੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ! ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਰੰਗ ਮਹਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਆਈ! ਉਹ ਵੀ ਰਾਣੀ ਦੇ ਮੁੱਖੋਂ...! ਨੰਗੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਉੱਡਦੇ ਆਏ। ਤਲਵਾਰਾਂ ਨੇ ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੱਤਾ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅੱਗੇ ਸੱਚ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਠਹਿਰੇ? ਰਾਣੀ ਦੇ ਦੇਖਦਿਆਂ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਸੱਤਿਆਵਾਨ ਚੋਰ ਦੇ ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸੱਚ ਅਤੇ ਝੂਠ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਮਾਂ ਕਿਸ ਕੋਲ?

ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਇੱਥੇ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਪਰ ਰਾਣੀ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਕਹਾਣੀ ਕਿਵੇਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦੇਵੇ? ਕਦਮ ਕਦਮ ਤੇ ਵਿੰਗੇ ਟੇਢੇ ਢੰਗ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣੀ, ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਖਿਚੀ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸੂਰਜ ਢਲਿਆ, ਫਿਰ ਰਾਤ ਪਈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧੀਕ ਤਿੱਖੀ ਰੌਸ਼ਨੀ! ਉਹੀ ਰੰਗ ਮਹਿਲ, ਉਹੀ ਸੋਨੇ ਦਾ ਥਾਲ। ਉਹੀ ਦਾਸੀ, ਚੋਰ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਦੀਵੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨਾਲ ਰਾਣੀ ਦੇ ਰੰਗ ਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਈ। ਗੁਰੂ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਸਮ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਣ ਦਾ ਕੋਈ ਝੰਜਟ ਸੀ ਹੀ ਨਹੀਂ...! ਰਾਣੀ ਜੋ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਗਈ, ਗੁਰੂ ਮੰਨਦਾ ਗਿਆ। ਚੇਲੇ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ! ਰੰਗ ਮਹਿਲ ਦੀ ਉਸ ਅਣਮੋਲ ਰਾਤ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਸ਼ੁਭ ਮੰਗਲ ਘੜੀ ਦਾ ਮਹੂਰਤ ਲੱਭਿਆ। ਰਾਜੇ ਹੱਥੋਂ ਭੇਖਧਾਰੀ ਪੂਜਨੀਕ ਮਹਾਤਮਾ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਰਾਜਗੁਰੂ ਦਾ ਰਾਜਤਿਲਕ ਲੱਗਿਆ...!

ਰਾਜਗੁਰੂ ਦੇ ਰਾਜਤਿਲਕ ਬਾਅਦ ਢੋਲ ਵੱਜੇ...! ਨਗਾਰਿਆਂ, ਸ਼ਹਿਨਾਈਆਂ ਵਾਜਿਆਂ ਗਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੂੰਜਾਂ ਨਾਲ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਵੇ! ਮਾਮੂਲੀ ਚੋਰ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਵਿੱਚ ਲਥਪਥ ਕਹਾਣੀ ਬਿਲਕੁਲ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ...!

94642-51454